

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2017. november 28.*

„Előzetes döntéshozatal – Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás – 72/166/EGK irányelv – A 3. cikk (1) bekezdése – A »gépjármű forgalomban való részvételének« fogalma – Mezőgazdasági üzemben bekövetkezett baleset – Baleset, melyben az érintett mezőgazdasági traktor mozdulatlanul állt, de a motorja járt a növényvédő szer permetezésére szolgáló szivattyú működtetése érdekében”

A C-514/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Tribunal da Relação de Guimarães (guimarães-i fellebbviteli bíróság, Portugália) a Bírósághoz 2016. október 3-án érkezett, 2016. június 23-i határozatával terjesztett elő az

Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade,

Fausto da Silva Rodrigues de Andrade

és

José Manuel Proença Salvador,

a **Crédito Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA,**

Jorge Oliveira Pinto között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, A. Tizzano elnökhelyettes, M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C.G. Fernlund és C. Vajda tanácselnökök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev (előadó), C. Toader, M. Safjan, D. Šváby és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: Y. Bot,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- I. M. Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade és F. da Silva Rodrigues de Andrade képviseletében L. Ferreira advogado,

* Az eljárás nyelve: portugál.

- a portugál kormány képviselőjében L. Inez Fernandes, M. Figueiredo és S. Jaulino, meghatalmazotti minőségben,
- az észt kormány képviselőjében N. Grünberg, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviselőjében L. Williams, G. Hodge, M. Browne és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: C. Toland SC, G. Gibbons BL, és J. Buttimore, BL
- a spanyol kormány képviselőjében V. Ester Casas, meghatalmazotti minőségben,
- a lett kormány képviselőjében I. Kucina és G. Bambāne, meghatalmazotti minőségben,
- az Egyesült Királyság kormánya képviselőjében G. Brown, meghatalmazotti minőségben, segítője: A. Bates barrister,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. França és K.-P. Wojcik, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv (HL 1972. L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 10. o.; a továbbiakban: első irányelv) 3. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az egyrészt Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade és Fausto da Silva Rodrigues de Andrade (a továbbiakban együttesen: a Rodrigues de Andrade házaspár) és másrészt José Manuel Proença Salvador, a Crédito Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA (korábban Rural Seguros – Companhia de Seguros SA; a továbbiakban: CA Seguros) és Jorge Oliveira Pinto között folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, melynek tárgya a Rodrigues de Andrade házaspárnak a J. M. Proença Salvador által a házastársa olyan balesetben bekövetkezett halála miatt elszenvedett kár megtérítésére való kötelezése, mely egy mezőgazdasági traktort érintett azon mezőgazdasági üzemben, amelyben e házastárs dolgozott.

Jogi háttér

- 3 A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 263., 11. o.) hatályon kívül helyezte az első irányelvet. Mindazonáltal az alapügy tényállásának időpontjára tekintettel az alapügyre továbbra is az első irányelv az irányadó.

- 4 Az első irányelv 1. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

1. a »gépjármű« szó minden olyan gépjárművet jelöl, amely szárazföldi közlekedésre szolgál és mechanikus erő hajt meg, de nem sínen közlekedik [helyesen: amely szárazföldi közlekedésre szolgál és amelyet mechanikus erő hajt meg, de amely nem sínen közlekedik], valamint a pótkocsit, akkor is, ha nem egybekapcsolt;

[...]”

- 5 Ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint:

„A 4. cikk értelmében [helyesen: A 4. cikk alkalmazásának sérelme nélkül] minden tagállam időben megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy a saját területén nyilvántartásba vett [helyesen: üzemben tartott] gépjárművek rendelkeznek [helyesen: rendelkezzenek] gépjármű-felelősségbiztosítással. A fedezett felelősség mértékét és a fedezet feltételeit ezen intézkedések alapján kell meghatározni.”

- 6 Az említett irányelv 4. cikke a következőképpen rendelkezett:

„Egy tagállam a 3. cikk rendelkezéseitől eltérhet:

[...]

- b) bizonyos gépjárműtípusok vagy bizonyos speciális forgalmi rendszámmal ellátott gépjárművek esetében; ezeknek a gépjárműtípusoknak, illetve gépjárműveknek a jegyzékét az érintett állam készíti el, és arról a többi tagállamnak és a Bizottságnak tájékoztatást nyújt.

[...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 7 A Rodrigues de Andrade házaspár egy Sabrosában (Portugália) található mezőgazdasági birtokot üzemeltet.
- 8 E házaspár J. M. Proença Salvador házastársát, Maria Alvest részmunkaidős mezőgazdasági munkavállalóként foglalkoztatta. M. Alves e tevékenysége keretében a Rodrigues de Andrade házaspár utasításai, irányítása és ellenőrzése alatt állt.
- 9 2006. március 18-án M. Alves egy lejtős és teraszos kialakítású földterületen növényvédő szert permetezett a Rodrigues de Andrade házaspár szőlőültetvényén található szőlőtőkékre.
- 10 A növényvédő szer egy mezőgazdasági traktor (a továbbiakban: szóban forgó traktor) hátsó részéhez rögzített permetezőtartályban volt. A szóban forgó traktor egy sík földúton mozdulatlanul állt, de a motorja járt a növényvédő szer permetezésére szolgáló szivattyú működtetése érdekében. A traktor súlyának, a motorja és a permetezőgép kimeneti szivattyúja rezgésének, illetve a permetezőtartályból kiinduló szórócsöveknek a többek között M. Alves általi mozgásának betudhatóan, az e napra jellemző erős esőzések hatására földcsuszamlás történt, mely az említett traktort elsodorta. Ezen utóbbi lecsúszott a teraszokon és felborult, ráesve a négy dolgozóra, akik az alacsonyabb szinten elhelyezkedő szőlőültetvény növényvédő szerrel való permetezését végezték. A szóban forgó traktor M. Alvesre zuhant, aminek következtében M. Alves életét veszítette.

- 11 A szóban forgó traktort J. Oliveira Pinto házastársa, Nair Morais da Silva Pinto nevéen vették nyilvántartásba. J. Oliveira Pinto a Rodrigues de Andrade házaspár intézője volt, és így M. Alves felettese.
- 12 N. Morais da Silva Pinto a CA Segurosszal a „traktorok és mezőgazdasági gépek” kategóriáját érintő biztosítási szerződést kötött.
- 13 I. M. Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade egy másik biztosítótársasággal a munkahelyi balesetektől származó felelősségét fedező szerződést kötött. E biztosítótársaság M. Alves özvegye, J. M. Proença Salvador részére kártérítést fizetett a M. Alves halálát okozó balesetből származó anyagi károokra vonatkozóan.
- 14 J. M. Proença Salvador ezenfelül keresetet indított aziránt, hogy a Rodrigues de Andrade házaspárt, J. Oliveira Pintót és N. Morais da Silva Pintót egyetemlegesen, vagy amennyiben az ilyen káreseményt a CA Segurosoknak kell fedeznie, a CA Segurost kötelezzék a balesetből származó nem vagyoni kár megtérítésére.
- 15 Az elsőfokú bíróság részlegesen helyt adott J. M. Proença Salvador kérelmének. J. Oliveira Pintót és a Rodrigues de Andrade házaspárt egyetemlegesen a kért összeg egy részének a megfizetésére kötelezte, de e kérelmet elutasította a N. Morais da Silva Pinto és a CA Seguros ellen irányuló részében azzal az indokkal, hogy a szóban forgó traktor nem a gépjármű-felelősségbiztosítás (a továbbiakban: kötelező felelősségbiztosítás) által fedezhető közlekedési balesetben volt érintve, mivel e baleset nem a szóban forgó traktor közlekedési eszközként történő használata keretében következett be.
- 16 A Rodrigues de Andrade házaspár ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be a Tribunal da Relação de Guimarãeshez (guimaráesi fellebbviteli bíróság, Portugália), azzal érvelve, hogy a baleset, amelynek M. Alves az áldozata lett, a szóban forgó traktornak a mezőgazdasági munka keretében való működése alatt következett be, így azt fedeznie kell a N. Morais da Silva Pinto által kötött biztosítási szerződésnek, függetlenül attól, hogy e gép állt, várakozott, vagy a Rodrigues de Andrade házaspár üzemének földútján közlekedett. J. Oliveira Pinto, aki az említett ítélettel szemben szintén fellebbezést terjesztett elő, többek között azzal érvel, hogy a CA Segurosszal kötött biztosítási szerződés fedezi a biztosított gépjárműhöz rögzített mezőgazdasági eszközök által okozott károkból és a biztosított gépjármű munkájából származó polgári jogi felelősséget.
- 17 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az elsőfokú ítélet megfelel a Supremo Tribunal de Justiça (legfelsőbb bíróság, Portugália) azon ítélkezési gyakorlatának, amely szerint ahhoz, hogy valamely esemény „közlekedési balesetnek” minősüljön, a káreseményben érintett járműnek az esemény bekövetkezésekor mozgásban kell lennie, és a harmadik személyek által elszenvedett károknak e mozgásból kell származniuk.
- 18 Ezen utóbbi bíróság egy 2015. december 17-i ítéletben, melyet egy olyan ügyben hoztak, amelynek keretében a halálos balesetet okozó mezőgazdasági traktor az említett időpontban mozdulatlanul állt, és csak az ahhoz rögzített aprítógép volt működésben, megállapította, hogy mivel egyrészt az említett traktor éppen nem közlekedett, és azt nem használták fel közlekedésre, és másrészt a káresemény bekövetkezésekor az egyetlen funkciója az aprítógép működtetése volt, az ilyen baleset nem minősülhet „közlekedési balesetnek”.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság ezenfelül megállapítja, hogy a 2014. szeptember 4-i Vnuk ítéletben (C-162/13, EU:C:2014:2146), amely egy mezőgazdasági traktor által végrehajtott tolatási manővert érintett, a Bíróság megállapította, hogy a „gépjármű forgalomban való részvétele” fogalmába tartozik a gépjárművek minden olyan használata, amely összeegyeztethető e gépjárművek szokásos funkciójával. Az ezen ítélet alapjául szolgáló ügy körülményei alapján megállapítható, hogy egy jármű szokásos funkciójának a mozgás minősül.

- 20 A Bíróság azonban még nem határozott arról a kérdésről, hogy a „gépjárművek forgalomban való részvétele” fogalmába beletartozik-e a helyváltoztatás nélküli, hajtóerőt biztosító gépként való gépjárműhasználat.
- 21 Márpedig léteznek olyan „vegyes használatú” gépjárművek, amelyek szállítási eszközként és csupán hajtóerőt biztosító gépként is használhatóak, és amelyek ebből következően nemcsak a forgalomban való részvételük során okozhatnak kárt harmadik személyeknek, hanem hajtóerőt biztosító gépként való olyan működésükből adódóan is, amelynek során mozdulatlanul állnak.
- 22 A kérdést előterjesztő bíróságban ezért a kötelező felelősségbiztosításra vonatkozó uniós szabályozásnak a károsultak védelmére irányuló céljára, az uniós jog egységes alkalmazása biztosításának a szükségességére tekintettel az a kérdés merült fel, hogy indokolt-e a „gépjárművek forgalomban való részvétele” fogalmának alkalmazási köréből kizárni azokat a helyzeteket, amelyekben a gépjármű mozdulatlanul áll, és egy más munkához hajtóerőt biztosító gépként szokásos funkciója keretében kerül felhasználásra, jöllehet e használat súlyos, akár halálos baleseteket okozhat.
- 23 E körülmények között a Tribunal da Relação de Guimarães (guimarães-i fellebbviteli bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az [első irányelv] 3. cikkének (1) bekezdésében előírt [kötelező felelősségbiztosítást] a gépjárművek bármely, közterületen vagy magánterületen történő használata esetén kizárólag mozgásban lévő gépjárművek tekintetében kell alkalmazni, vagy akkor is, ha azok járó motorral mozdulatlanul állnak?

2) A hivatkozott [első irányelv] 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, »gépjármű forgalomban való részvételének« említett fogalma hatálya alá tartozik-e az olyan mezőgazdasági traktor használata, amely egy vidéki birtok sík földes útján mozdulatlanul áll és szokás szerint mezőgazdasági munkák (a szőlő növényvédő szerrel történő permetezése) végzése során használják járó motorral a növényvédő szert tartalmazó permetezőtartály szivattyújának működtetésére, és amely ilyen körülmények között az alábbi tényezők együttes fennállása által okozott földcsuszamlás eredményeként:

- a traktor súlya,
- a motorjának és a traktor hátsó részéhez rögzített permetezőgép kimeneti szivattyújának rezgése,
- az erős esőzések,

ráborult az alsóbb teraszokon permetezést végző négy munkavállalóra és a permetezőgép szórócsövét tartó egyik munkavállaló halálát okozta?

3) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett két fenti kérdésre adandó igenlő válasz esetén, ellentétes-e a[z első irányelv] 3. cikkének (1) bekezdése szerinti »gépjármű forgalomban való részvétele« fogalmának értelmezésével az olyan nemzeti szabályozás (a Decreto-Lei n.º 291/2007 que aprova o regime do sistema do seguro obrigatório de responsabilidade civil automóvel [a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási rendszer elfogadásáról szóló, 2007. augusztus 21-i 291/2007 rendelet]törvény; a továbbiakban: 291/2007 rendelet]törvény) 4. cikkének (4) bekezdése), amely kizárja a[z ezen irányelv] hivatkozott 3. cikkének (1) bekezdésében előírt biztosítási kötelezettséget olyan esetekben, amelyekben a gépjárműveket pusztán mezőgazdasági vagy ipari feladatokra használják?”

- 24 A Bíróság Hivatalához 2017. április 18-án érkezett levelével Írország az Európai Unió Bírósága alapokmánya 16. cikkének harmadik bekezdése alapján kérte, hogy a Bíróság nagytanácsa járjon el.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

- 25 A kérdést előterjesztő bíróság az első és második kérdésével, amelyeket együttesen célszerű vizsgálni, lényegében arra vár választ, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a „gépjárművek forgalomban való részvételének” az e rendelkezés értelmében vett fogalma magában foglalja az olyan helyzetet, amelyben egy traktor, amely egy mezőgazdasági üzem földútján mozdulatlanul állt, és amelynek a motorja járt az e traktorhoz csatlakoztatott növényvédőszer-permetező szivattyújának működtetése céljából, elsodródott egy olyan földcsuszamlás miatt, amelyet több tényező kombinációja okozott, nevezetesen az említett traktor súlya, a motorjának és a szivattyúnak a rezgése, valamint az erős esőzések, és ezen elsodródás az ezen üzemben dolgozó egyik személy halálát okozta.
- 26 E kérdések azon az előfeltevésen alapszanak, amely szerint a jelen ítélet 12. pontjában említett biztosítási szerződés, melyet N. Morais da Silva Pinto kötött, és amely a szóban forgó traktorra vonatkozik, kizárólag az annak közlekedéséhez kapcsolódó polgári jogi felelősséget fedezi. Ezen előfeltevés alapján a kérdést előterjesztő bíróságban az a kérdés merült fel, hogy az előző pontban leírt helyzet minősülhet-e a szóban forgó gépjármű forgalomban való részvételéhez kapcsolódó balesetnek az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében.
- 27 Ennek megállapítását követően emlékeztetni kell arra, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint ezen irányelv 4. cikke alkalmazásának sérelme nélkül minden tagállam időben megteszi a szükséges intézkedéseket, hogy a saját területén üzemben tartott gépjárművek rendelkezzenek gépjármű-felelősségbiztosítással.
- 28 Először is meg kell állapítani, hogy a szóban forgó traktorhoz hasonló mezőgazdasági traktor a „gépjárműnek” az említett irányelv 1. cikkének 1. pontja értelmében vett fogalmába tartozik, mivel az „olyan gépjármű [...], amely szárazföldi közlekedésre szolgál és amelyet mechanikus erő hajt meg, de amely nem sínen közlekedik”.
- 29 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ez a meghatározás független attól, hogy a szóban forgó gépjárművet mire használják, vagy mire használhatják. Ebből következően az, hogy valamely traktor bizonyos körülmények között mezőgazdasági gépként használható, nem befolyásolja azt a megállapítást, hogy az ilyen gépjármű megfelel az első irányelv 1. cikkének 1. pontjában szereplő „gépjármű” fogalmának (2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 38. pont).
- 30 Ezenfelül a Bíróság elé terjesztett iratokból kitűnik, hogy a szóban forgó traktort egy tagállam területén tartják üzemben, és arra nem vonatkozik az ezen irányelv 4. cikke alapján elfogadott eltérés.
- 31 A „gépjármű forgalomban való részvételének” az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmát illetően emlékeztetni kell arra, hogy e fogalom meghatározása nem bízható az egyes tagállamok mérlegelésére, hanem az az uniós jog önálló fogalma, amelyet többek között e rendelkezés szöveggörnyezetét, illetve annak a szabályozásnak a céljait figyelembe véve kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 41. és 42. pont).

- 32 E tekintetben az első irányelv azon irányelvek sorába illeszkedik, amelyek fokozatosan pontosították a tagállamoknak a gépjármű-felelősségbiztosítással kapcsolatos kötelezettségeit. Ezen irányelv preambulumból, valamint a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv (HL 1984. L 8., 17. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 3. o.) preambulumból az következik, hogy ezen irányelvek célja az, hogy egyrészt szabad mozgást biztosítsanak az Unió területén üzemben tartott járműveknek és utasiknak, és másrészt annak biztosítása, hogy hasonló elbánást biztosítsanak az ilyen gépjárművek által okozott balesetek károsultjainak, függetlenül attól, hogy az Unión belül hol történt a baleset (lásd ebben az értelemben: 2011. június 9-i Ambrósio Lavrador és Olival Ferreira Bonifácio ítélet, C-409/09, EU:C:2011:371, 23. pont; 2012. október 23-i Marques Almeida ítélet, C-300/10, EU:C:2012:656, 26. pont; 2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 50. pont).
- 33 Az uniós szabályozásnak a kötelező felelősségbiztosítás területén végbement fejlődése rámutat arra, hogy az uniós jogalkotó folyamatosan biztosította és erősítette az e gépjárművek által okozott balesetek károsultjainak védelmére irányuló ezen célkitűzést (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 52–55. pont).
- 34 A Bíróság ebben az összefüggésben lényegében azt állapította meg, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az abban szereplő „gépjármű forgalomban való részvétele” fogalmának hatálya nem korlátozódik a közúti forgalom helyzeteire, azaz a közúti forgalomra, hanem e fogalomba beletartozik a gépjárművek minden olyan használata, amely összeegyeztethető e gépjárművek szokásos funkciójával (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 4-i Vnuk ítélet, C-162/13, EU:C:2014:2146, 59. pont).
- 35 A fenti megfontolásokból egyrészt az következik, hogy a „gépjármű forgalomban való részvétele” fogalmának hatálya nem függ azon út jellemzőitől, amelyen a gépjárművet használják.
- 36 A kötelező felelősségbiztosításra vonatkozó irányelvek egyik rendelkezése sem korlátozza egyébiránt a biztosítási kötelezettségnek, és a gépjárművek által okozott balesetek károsultjai számára az e kötelezettség által biztosítani kívánt védelemnek a terjedelmét az ilyen gépjárművek bizonyos földeken vagy utakon való használatának az eseteire.
- 37 Másrészt hangsúlyozni kell, hogy az első irányelv 1. cikkének 1. pontjában említett gépjárműveknek a jellemzőiktől függetlenül az a rendeltetése, hogy azokat rendszeresen szállítási eszközként használják.
- 38 Ebből következően a „gépjármű forgalomban való részvételének” az ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába beletartozik a gépjármű szállítási eszközként való mindenfajta használata.
- 39 E tekintetben az, hogy a balesetben érintett gépjármű e baleset bekövetkezésének a pillanatában mozdulatlanul állt, önmagában nem zárja ki, hogy e gépjárműnek az ezen időpontban fennálló használata a szállítási eszközként betöltött funkciójának a körébe, és így a „gépjármű forgalomban való részvételének” az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába tartozzon. Ezenfelül az a kérdés, hogy e gépjármű motorja a baleset bekövetkezésének a pillanatában járt-e, nem meghatározó e tekintetben.
- 40 Mindezek megállapítását követően az olyan gépjárművek tekintetében, mint a szóban forgó traktor, amelyeknek a rendeltetése a szállítási eszközként való szokásos használaton túlmenően a bizonyos körülmények között munkagépként való használatra is kiterjed, meg kell határozni, hogy azon baleset bekövetkezésekor, amelyben az ilyen gépjármű érintett, e gépjárművet elsősorban szállítási eszközként használták-e, mely esetben e használat a „gépjármű forgalomban való részvételének” az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába tartozhat, vagy munkagépként, mely esetben a szóban forgó használat nem tartozhat az említett fogalomba.

- 41 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból az következik, hogy a szóban forgó traktort azon baleset bekövetkezésekor, amelyben e traktor érintett volt, a hozzá csatlakoztatott növényvédőszer-permetező szivattyújának működtetéséhez szükséges hajtóerő biztosítására használták abból a célból, hogy e növényvédő szerrel megpermetezzék egy mezőgazdasági üzem szőlőtőkéit. Fenntartva, hogy a kérdést előterjesztő bíróságnak kell e tekintetben vizsgálatokat végeznie, úgy tűnik tehát, hogy az ilyen használat elsősorban e traktornak a munkagépként betöltött funkciójához kapcsolódik, és nem a szállítási eszközként betöltött funkciójához, így az nem tartozik a „gépjármű forgalomban való részvételének” az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmába.
- 42 A fenti megfontolásokra tekintettel az első és a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „gépjárművek forgalomban való részvételének” az e rendelkezés értelmében vett fogalma nem foglalja magában az olyan helyzetet, amelyben egy mezőgazdasági traktor balesetben volt érintett, és e baleset bekövetkezésének pillanatában az elsődleges funkciója nem a szállítási eszközként való alkalmazás volt, hanem az, hogy munkagépként biztosítsa egy növényvédőszer-permetező szivattyújának a működtetéséhez szükséges hajtóerőt.

A harmadik kérdésről

- 43 A harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra vár választ, hogy az első irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint a 291/2007 rendelettvény 4. cikkének (4) bekezdése, amely a biztosítási kötelezettség köréből kizárja a gépjármű „pusztán mezőgazdasági vagy ipari feladatokra” való használatából eredő polgári jogi felelősséget.
- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2017. július 20-i Pisciareta Ricardo ítélet, C-416/16, EU:C:2017:574, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 45 A jelen ügyben, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, a M. Alves halálát okozó baleset 2006. március 18-án következett be, azaz több mint egy évvel a 291/2007 rendelettvény elfogadása előtt.
- 46 Márpedig a Bíróság elé terjesztett iratokból nem tűnik ki, hogy e rendelettvény visszaható hatállyal rendelkezne, vagy hogy az annak 4. cikkének (4) bekezdésében előírt szabály valamely más okból alkalmazandó lenne az alapügyre. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis semmiféle magyarázatot nem szolgáltatott azon okokra vonatkozóan, amelyek miatt ebben az összefüggésben azon az állásponton van, hogy az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntéséhez szükség van az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés megválaszolására.
- 47 A Bíróság által feltett kérdésre a portugál kormány által adott írásbeli válaszból továbbá kitűnik, hogy az alapügy tényállása nem a 291/2007 rendelettvény időbeli hatálya alá tartozott, hanem a módosított, 1985. december 31-i Decreto-Lei n° 522/85 – Seguro Obrigatório de Responsabilidade Civil Automóvel (a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 522/85 rendelettvény) időbeli hatálya alá.

- 48 E körülmények között nyilvánvalóan úgy tűnik, hogy a harmadik kérdés hipotetikus, és így elfogadhatatlan.

A költségekről

- 49 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra és a biztosítási kötelezettség ellenőrzésére vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1972. április 24-i 72/166/EGK tanácsi irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a „gépjárművek forgalomban való részvételének” az e rendelkezés értelmében vett fogalma nem foglalja magában az olyan helyzetet, amelyben egy mezőgazdasági traktor balesetben volt érintett, és e baleset bekövetkezésének pillanatában az elsődleges funkciója nem a szállítási eszközként való alkalmazás volt, hanem az, hogy munkagépként biztosítsa egy növényvédőszer-permetező szivattyújának a működtetéséhez szükséges hajtóerőt.

Aláírások